

Evaluacija Građanskog odgoja i obrazovanja: Prikaz rezultata istraživanja za šk. god. 2018./2019. i 2019./2020.

CPP - Centar za primijenjenu psihologiju

izv. prof. dr. sc. Barbara Kalebić Maglica, izv. prof. dr. sc. Tamara Martinac Dorčić, doc. dr. sc. Tamara Mohorić, doc. dr. sc. Petra Anić, Maja Močibob, dipl. psiholog – profesor.

Cilj istraživanja

Evaluirati provedbu izvannastavne aktivnosti „Građanski odgoj i obrazovanje“ u osnovnim školama Grada Rijeke, odnosno provjeriti ostvarenost ishoda koji su definirani u Smjernicama za provođenje navedene aktivnosti.

Evaluacija se provodila metodom longitudinalnog istraživanja kojom su obuhvaćeni učenici kroz dvije školske godine (šk. god. 2018./19. i 2019./20.).

Sudionici istraživanja

Istraživanjem je obuhvaćeno nekoliko skupina ispitanika:

a) **Eksperimentalna skupina učenika**

b) **Kontrolna skupina učenika**

c) **Roditelji**

d) **Ravnatelji**

e) **Provoditelji**

Ostvarenost ishoda

- Provjerena je kroz upitničke mjere i zadatke za ispitivanje znanja, ovisno o temi koja se provjerava.
- Mjerama su obuhvaćena učenička **znanja** o obrađenim temama, **stavovi** i **vrijednosti** te **njihova iskustva**, a ovisno o definiranim ishodima.
- Dobivene su i procjene provoditelja.

Hodogram ispitivanja

Listopad 2018.	Svibanj 2019.	Listopad 2019.	Svibanj 2020./listopad 2020.
Školska godina 2018./2019.		Školska godina 2019./2020.	
Učenci	Učenci	Učenci	Učenci
Roditelji	Provoditelji programa		Provoditelji programa
Ravnatelji			

Učenci

Broj učenika koji je sudjelovao u ispitivanju u različitim točkama mjerenja

2018./2019.			
	1. mjerenje (rujan 2018.)	2. mjerenje (svibanj 2019.)	Sudjelovalo u GOO tijekom cijele godine
5. razred (2018./2019.)	429	387	180
2019./2020.			
	1. mjerenje (rujan 2019.)	2. mjerenje (rujan 2020.)	
6. razred (2019./2020.)	414	392	140

Učenici – školska godina 2018./2019.

- Učenici u većini slučajeva odabiru pohađati nastavu iz GOO zato jer **žele iskusiti nešto drugačije (70%), kako bi naučili biti bolji građani (66%)** te zato jer im se čini da se **obrađuju zanimljive teme (62%)**.
- Vrlo su **zadovoljni nastavom iz GOO-a** (prosječna ocjena 4.53/5) te veliki broj učenika ima **želju ili namjeru** pohađati GOO i u sljedećoj školskoj godini.
- Osobno iskustvo učenika nakon sudjelovanja u programu GOO jako je pozitivno. Preko 74% učenika smatra da se nakon GOO-a može **zauzeti za sebe bez da povrijedi drugu osobu**, oko 79% učenika se slaže da nakon GOO može **lakše reći „ne“ ako u nečemu ne želi sudjelovati**, oko 67% učenika slaže se da se nakon GOO-a može lakše **uživjeti u poziciju druge osobe** te se oko 75% učenika slaže da nakon GOO-a može **lakše izreći ono što misli**.

Učenici – školska godina 2018./2019.

- Na **testu znanja** u početnom mjerenju obje grupe učenika (oni koji pohađaju i oni koji ne pohađaju GOO) imaju podjednake rezultate, međutim, u **završnom mjerenju učenici koji pohađaju nastavu GOO-a** imaju značajno više rezultate od učenika koji ju ne pohađaju.

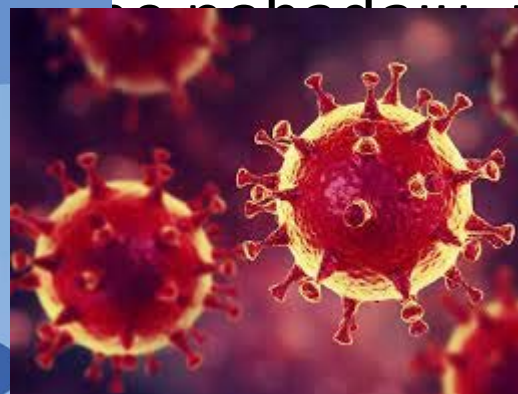
Učenici – školska godina 2019./2020.

- Rezultati vezani za **razloge upisivanja GOO-a, zadovoljstvo nastavom, osobno iskustvo, razloge neupisivanja GOO-a** slični su ranije navedenima.
- U završnom mjeranju (na kraju školske godine) učenici koji pohađaju nastavu GOO-a imaju bolji rezultat na **testu znanja** od učenika koji ju ne pohađaju, međutim, ta razlika nije statistički značajna.

Učenici – školska godina 2019./2020.

- Rezultati vezani za **razloge upisivanja GOO-a, zadovoljstvo nastavom, osobno iskustvo, razloge neupisivanja GOO-a** slični su ranije navedenima.
- U završnom mjeranju (na kraju školske godine) učenici koji pohađaju nastavu GOO-a imaju bolji rezultat na **testu** koji pohađaju nastavu GOO-a imaju bolji rezultat na **testu** međutim, ta razlika nije statistički značajna.

Učenicima

Životni ciljevi

Učenicima najvažnijima procjenjuju ciljeve koje se odnose na **zdravlje, povezanost, doprinos zajednici i osobni rast** dok im je popularnost najmanje važan cilj – teme koje se spominju u nastavi GOO-a.

Učenicima koji nisu pohađali nastavu iz GOO-a **popularnost** su procjenjivali jednako važnim osobnim ciljem i u 5. i u 6. razredu, dok učenicima koji su pohađali nastavu iz GOO u 6. razredu ovaj cilj procjenjuju manje osobno važnim u završnom mjerenju.

Roditelji

- **404 roditelja** učenika - 318 majki (82.6%), 63 oca (16.4%) i 4 (1%) ostalih članova obitelji.

Roditelji u najvećoj mjeri pripadaju dobnoj skupini od 41-50 godina i imaju srednjoškolsko obrazovanje.

- Radni status očeva i majki uglavnom je zaposlenost na neodređeno vrijeme.

Većina ispitanika živi u obiteljima s dvoje djece.

- U ispitivanju je sudjelovao podjednak broj roditelja s obzirom neuključenost/ neuključenost njihove djece u program GOO-a.

Roditelji

Građanska uključenost

- Većina ispitanih roditelja izjavljuje da **sudjeluje u izborima** (55%), da **kritički prihvaća informacije iz medija** (60%) te da su **upoznati s Ustavom i građanskim pravima** (57%) dok samo manji broj roditelja izjavljuje da **sudjeluju u prosvjedima** i **potpisuje peticije** (12%) te **volontira** (11%).

Roditelji

Stavovi prema GOO-u

Većina roditelja smatra da GOO potiče **aktivno sudjelovanje učenika** u školi i/ili zajednici (64%) i **kritičko mišljenje** (52%).

Većina roditelja smatra da su djeca u osnovnoj školi dovoljno zrela za razumijevanje i učenje sadržaja o **demokraciji i ljudskim pravima** (63%), za poučavanje o **vjerskim i nacionalnim razlikama** među ljudima (55%) te o prihvaćanju **različitih seksualnih orijentacija** (52%).

Velika većina roditelja sadržaje koji se obrađuju u okviru GOO smatraju **primjerenim s obzirom na podudarnost s vlastitim roditeljskim odgojem i obiteljskim vrijednostima** (73%).

Povezanost pohađanja Građanskog odgoja i obrazovanja s nekim obilježjima roditelja

Razlike u nekim sociodemografskim obilježjima roditelja (dob, obrazovanje i materijalni status) s obzirom na pohađanje GOO

Varijable	Pohađanje GOO	Ne pohađanje GOO	t-test	p
	M (SD)	M (SD)		
Dob roditelja	2.62 (.55)	2.51 (.61)	1.31	.19
Obrazovanje oca	2.67 (.96)	2.59 (.98)	.52	.60
Obrazovanje majke	3.14 (1.05)	2.70 (1.00)	2.97	.003
Materijalni status obitelji	3.25 (.75)	3.40 (.78)	1.43	.15

Povezanost pohađanja Građanskog odgoja i obrazovanja s nekim obilježjima roditelja

Razlike u stavovima prema GOO i građanskoj uključenosti kod roditelja s obzirom na pohađanje GOO

Varijable	Pohađanje GOO M (SD)	Ne pohađanje GOO M (SD)	t-test	p
Stavovi prema GOO	3.76 (0.63)	3.39 (0.67)	3.88	.00
Građanska uključenost	3.25 (0.72)	3.03 (0.68)	2.21	.03

Ravnatelji

- 21 ravnatelj/ravnateljica

Stav prema GOO-u

- Ravnatelji uviđaju važnost GOO-a za **razvoj učenika** te smatraju da je ovu izvannastavnu aktivnost moguće **uklopiti u školski plan i program**.
- Ravnatelji se slažu da će GOO potaknuti **kritičko mišljenje kod učenika** (61.9%) te da bi GOO trebao biti **obvezan predmet** (48.6%).
- Ravnatelji su svjesni **organizacijskih poteškoća** vezanih za provođenje GOO-a (42.8%).

Ravnatelji

Pitanja otvorenog tipa

- **Prednosti:** raznolikost aktivnosti, priprema za budućnost i za aktivan život u zajednici, obrada tema koje se ne obrađuju detaljno u sklopu redovnog programa.
- **Nedostaci:** organizacija nastave, postojeće preveliko opterećenje učenika, veliki broj dopuštenja i privola koje je potrebno prikupiti za svaku izvanučioničnu nastavu.

Provoditelji

- 19 provoditelja programa
- Najvažniji **motivi** za uključivanje provoditelja u provođenje programa GOO-a: želja za unapređenjem vlastite nastavničke kompetencije (znanja, vještina) i osjećaj osobne odgovornosti za razvoj učenika kao aktivnoga građanina.

Provoditelji

- Provoditelji se uglavnom slažu oko **pozitivnih učinaka programa GOO-a** (porast interesa učenika za donošenje odluka u školi te ozbiljnije shvaćanje vlastitih prava i odgovornosti).
- Provoditelji procjenjuju da su djeca dobro prihvatila provedene aktivnosti, da je način rada primjeren uzrastu djece te da su Priručnik i Smjernice za provođenje dobro pripremljeni.

Provoditelji

- **Ostvarenost planiranih ishoda** procijenjena je visoko za skoro sve teme.

Primjeri planiranih ishoda

To želim, a što mi treba

- opisati osnovne potrebe
- objasniti razliku između želje i potrebe

Društvene mreže

- moći opisati ulogu društvenih mreža i za što ih koristimo
- moći prepoznati koje su pozitivne, a koje negativne strane društvenih mreža
  - osvijestiti koje su potencijalne opasnosti koje se mogu pojaviti na društvenim mrežama
- znati uočiti vršnjačko nasilje na društvenim mrežama

Provoditelji

Osnovni podaci o poticanju vještina kod učenika

	min	max	M	SD
iskazivanje osobnih stavova	3	5	4.74	0.65
kritičko mišljenje	4	5	4.68	0.48
empatija, aktivno slušanje	4	5	4.47	0.51
aktivno izražavanje i tumačenje poruke	3	5	4.47	0.61
pokazivanje otpornosti na prihvaćanje nepoželjnih vrijednosti i ponašanja	4	5	4.47	0.51
vještine nenasilne komunikacije	3	5	4.42	0.69
zaključivanje na temelju argumenata	3	5	4.42	0.77
vještine aktivnog sudjelovanja u društvu	3	5	4.32	0.75
oblikovanje argumenata na temelju prikupljenih podataka	3	5	4.21	0.79

Zaključak

- Učenici koji su pohađali GOO zadovoljni su nastavom iz GOO-a i prepoznaju pozitivne efekte pohađanja GOO-a na vlastito ponašanje. Osim toga, pohađanje GOO-a pozitivno se odražava i na znanje o relevantnim temama.
- Provoditelji procjenjuju ostvarenost planiranih ishoda visoko za skoro sve teme te dodatno prepoznaju GOO i za poticanje različitih pozitivnih vještina kod učenika.

HVALA!

CPP - Centar za primijenjenu psihologiju

